

Marek Werkowski
Paweł Sitek

Prawne i kryminologiczne aspekty szkodnictwa leśnego

Józefów 2007

Kolegium Wydawnicze WSGE
Magdalena Sitek

Autorzy
II rozdział - autor Paweł Sitek
I, III, IV rozdział - autor Marek Werkowski

Redakcja Wydawnicza
Karolina Lach

Recenzent
Dr hab. Piotr Majer

ISBN – 921936-5-2

Copyright by
Wydawnictwo WSGE Józefów 2007

Wydawnictwo Wyższej Szkoły gospodarki Euroregionalnej
Im. Alcie De Gasperi
05-410 Józefów
Ul. Sienkiewicza 2
tel./fax +48 022 789 19 03
e-mail: sekretariat@wsge.edu.pl

Druk

Centrum Graficzne Feniks

Spis treści

Wstęp.....	5
Rozdział I	
Las w Polsce i ich ochrona przed szkodnictwem leśnym.....	9
1. Ogólna charakterystyka lasów w Polsce.....	9
2. Kształtowanie się struktur odpowiedzialnych za zwalczanie szkodnictwa leśnego.....	14
3. Umocowanie zadań dotyczących zwalczania szkodnictwa leśnego w obowiązujących przepisach prawnych.....	19
Rozdział II	
Straż Leśna jako organ powołany do zwalczania szkodnictwa leśnego.....	23
1. Straż Leśna w systemie organów powołanych do zwalczania przestępstw i wykroczeń śnych.....	23
2. Straż Leśna — organizacja, kompetencje.....	25
2. 1. Postępowanie mandatowe w sprawach o wykroczenia.....	31
2. 2. Uprawnienia procesowe w sprawach karnych.....	33
2. 3. Uprawnienia szczególne Straży Leśnej.....	40
Rozdział III	
Przestępstwa i wykroczenia leśne w aspekcie szkodnictwa leśnego.....	48
1. Szkodnictwo leśne — ogólne pojęcia.....	48
2. Rodzaje szkodnictwa leśnego i wyjaśnienie podstawowych pojęć.....	49
2. 1. Zasady udostępniania lasów a bezprawne korzystanie z lasu.....	50
2. 2. Kłusownictwo.....	86
2. 3. Kradzież albo zniszczenia mienia nadleśnictwa.....	97
2. 4. Kradzież drewna z lasu państwowego.....	104
3. Wysokość strat spowodowanych szkodnictwem leśnym w Lasach Państwowych w latach 2000 – 2004.....	112
Rozdział IV	
Szkodnictwo leśne na terenie Nadleśnictwa Giżycko.....	115
1. Ogólne wiadomości o Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku oraz o Nadleśnictwie Giżycko.....	115

2. Stany faktyczne szkodnictwa leśnego w Nadleśnictwie Giżycko w latach	
1995 – 2005	117
2. 1. Bezprawne korzystanie z lasu.....	117
2. 2. Kłusownictwo.....	119
2. 3. Kradzież albo zniszczenie mienia nadleśnictwa.....	121
2. 4. Kradzież drewna z lasu państwowego.....	123
3. Przypadki kradzieży drewna w Nadleśnictwie Giżycko w porównaniu z pozostałymi nadleśnictwami Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku	124
4. Działalność Straży Leśnej na terenach objętych klęską huraganu w roku 2002.....	126
5. Zagrożenie szkodnictwem leśnym w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku na tle pozostałych regionalnych dyrekcji.....	127
Wnioski końcowe.....	134
Wykaz tabel, wykresów, map i fotografii.....	138
Źródła i literatura przedmiotu	141

Wstęp

Lasy pokrywają około 30% powierzchni lądów naszego globu, dostarczając ogromnych ilości surowca drzewnego, spełniają wiele funkcji społecznych decydujących o jakości życia człowieka. Lasy w naszej strefie klimatyczno-geograficznej są najbardziej naturalną formacją przyrodniczą stanowiącą niezbędny czynnik równowagi środowiska oraz warunkują zachowanie życia i rozwój cywilizacyjny. Lasy umożliwiają bytowanie wielu gatunkom roślin i zwierząt, chronią różnorodność przyrody i jej zasoby. Pełnią wieloraką rolę w środowisku życia człowieka i gospodarce narodowej.

Istnieją różne funkcje lasu. Jednak nie wszystkie z nich są należycie doceniane. Ich znaczenie w pełni zauważa się dopiero wtedy, kiedy społeczeństwo zaczyna odczuwać negatywne skutki ich niedoboru. Funkcje, jakie spełniają współcześnie polskie lasy można grupować w różny sposób. Najprostszy wśród stosowanych w Polsce podziałów wyodrębnia *gospodarcze i społeczne* funkcje lasu.

Pojęciem *gospodarczych funkcji lasu* obejmuje się te rodzaje funkcji, dzięki którym powstają użyteczności i korzyści związane z produkcją surowca drzewnego i użytków ubocznych takich jak zwierzyzna, jagody, grzyby itp. Funkcje te nazywa się często funkcjami produkcyjnymi, materialnymi, dochodowymi, surowcowymi. Pełnienie przez las funkcji surowcowych polega na corocznym dostarczaniu przez nasze lasy różnych surowców, w tym przede wszystkim surowca drzewnego warunkującego istnienie licznych ważnych gałęzi przemysłu jak np. celulozowo-papierniczego, meblarskiego, budowlanego, górniczego itp. Funkcja dochodowa lasu znajduje swój wyraz w tym, że lasy uczestniczą w tworzeniu dochodu narodowego brutto, od którego zależy poziom dobrobytu społeczeństwa i możliwości rozwojowe kraju. Las jest miejscem pracy dla tysięcy osób zatrudnionych w leśnictwie. Ranga tej funkcji jest szczególnie wysoka w okresie panującego bezrobocia.

Socjalne funkcje lasu, to te rodzaje użyteczności, które współdecydują o jakości środowiska przyrodniczego oraz o warunkach życia ludności, która dane środowisko zamieszkuje. Pośród społecznych funkcji lasów można mówić o regulacji gospodarką wodną, lasy mają bowiem zdolność wychwytywania za pomocą igliwia i liści wilgoci zawartej w powietrzu atmosferycznym. Ogromne znaczenie lasów dla ochrony wód wynika ze szczególnej właściwości gleby leśnej, która wraz ze ściółką łatwo wchłania wodę i ją magazynuje. Należy pamiętać, że las pełni funkcję ochronną przed negatywnymi skutkami cywilizacji przemysłowej. Las oczyszcza powietrze atmosferyczne ze szkodliwych substancji, dostarcza tlenu i obniża stężenie dwutlenku węgla. Las chroni ludność, grunty, budynki przed usuwiskami, lawinami, wylewem potoków górskich. Pełni funkcje ochrony przyrody. Jest